

OHJEITA KORTIKOSTEROIDIVOITEEN KÄYTTÖÖN

Kortikosteroidivoiteet eli kortisonivoiteet ovat ihon tulehdusta vaimentavia paikallishoitolääkkeitä. Pääsääntöisesti niitä käytetään mm. erilaisten ekseemoiden ja psoriasiksen hoitoon. Ne vähentävät tulehduksesta johtuvaa ihon turvotusta ja vetistystä, hillitsevät allergisia reaktioita ja lievittävät kutinaa.

Kortisonivoiteiden jako vahvuuden mukaan

Kortisonivoiteet jaetaan vahvuuden mukaan neljään luokkaan: I luokan voide on miedoin ja IV luokan kortisonivoide vahvin. Lisäksi voiteet eroavat toisistaan voidepohjan ominaisuuksien mukaan. Toiset ovat rasvaisia ja toiset vetisiä. Yhdistelmävalmisteissa on kortisonin lisäksi bakteeri- ja/tai sieni-infektioita hoitavia tai sarveiskerrosta pehmentäviä aineita. Ilman lääkärin reseptiä voi ostaa I luokan kortisonivoiteita, joita voidaan käyttää mm. allergisiin ihottumiin, ärsytysihottumiin, hyönteisten pistoihin ja puremiin sekä auringon polttamiin.

	Ryhmä I = Miedot	Ryhmä II = Keskivahvat	Ryhmä III = Vahvat	Ryhmä IV = Erittäin vahvat
Kortisonivoiteet	Apocort Hydrocortison Hydrocortison Essex Hydrocortison Leiras Hydrocortison-Ratio- pharm	Apolar Bucort Locoid Locoid Crelo Locoid Lipid Emovat	Bemetson Betnovat Bettamousse Celestoderm Diproderm Advantan Advantan Lotion Elocon Ibaril	Diprolen Dermovat
Yhdistelmävoiteet	Dactacort Fucidin-Hydrocortison Pantyson Pimafucort Sibicort Terra-Cortril Trosycort	Duocort Pevisone	Bemetson-K Betnovat-C Celestiderm cum Gara- mycin Diprosalic Fucicort	

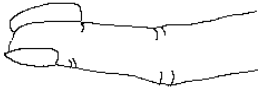
Kortisonivoiteen käyttö ja annostelu

Käytä kortisonivoiteita aina lääkärin ohjeen mukaisesti. Ratkaisevaa hoitojakson pituuden määrittämisessä on kortisonivoiteen vahvuus ja hoidettavan alueen sijainti sekä diagnoosi.

Ohuilla ihon alueilla kuten kasvoissa, sukupuolielimissä ja taiteissa (käsi- ja polvitaiteet, kaula, kainalot ja nivukset), käytetään yleensä lyhyen ajan mietoja I-II luokan voiteita. Paksuimmilla ihoalueilla kuten jalkapohjissa, kämmenissä ja hiuspohjassa voidaan käyttää vahvempia voiteita pidempiä aikoja. Kroonisessa pitkäaikaisessa kämmen- ja jalkapohjaihottumassa kortisonivoidetta voidaan käyttää yhtäjaksoisesti lääkärin seurannassa jopa 2-3 kuukautta. Lisäksi on yksilöllisiä eroja kortisonivoiteen siedossa. Kortisonivoidetta voi laittaa myös rikkonaiselle iholle, mutta suoranaisiin haavoihin sitä ei tulisi laittaa, koska kortisoni haittaa haavan paranemista.

Yleensä kortisonivoiteita käytetään ihoalueesta ja diagnoosista riippuen 1-4 viikon kuureissa 1-2 kertaa päivässä. Ihottuman nopea uusiutuminen alkuhoidon jälkeen merkitsee yleensä liian lyhyttä hoitojaksoa. Alkuhoitoa tulisi jatkaa vielä päiviä sen jälkeen, kun ihottuma on jo rauhoittunut. Pääsääntöisesti tauon tulisi olla yhtä pitkä kuin käyttöaika. Tauoilla estetään mahdolliset haittavaikutukset ja niiden pitäminen on myös tärkeää voiteen tehon säilymisen vuoksi. Tauon aikana tulisi aina käyttää perusvoidetta ja myös kortisonivoidekuurin aikana perusvoiteen käyttö on usein tarpeen, jotta iho saa tarvitsemaansa lisäkosteutta. Kortisoni- ja perusvoidetta ei tule laittaa yhtä aikaa ihottuma-alueille, sillä ne voivat haitata toistensa imeytymistä. Yleensä kortisonivoide laitetaan ensin hoi-

dettavalle ihoalueelle ja siitä parin tunnin päästä voidaan laittaa perusvoide. Kortisonivoide tulee levittää esim. muovikäsiineet kädessä tai vaihtoehtoisesti kädet tulee pestä voiteen levittämisen jälkeen ellei niissä ole hoidettavaa ihottumaa.

"Sormenpäämitta" on yksi tapa opetella oikeaa voitelumäärää. Sormenpäämitta on n. 0,5g voidetta. Nyrkkisääntönä on, että aikuisen käden kokoiselle ihoalueelle (kämmen + sormet yhdessä) laitetaan kortisonivoidetta noin puolet sormenpäämitasta.

Okklusiohoito

Kroonisiin paksuuntuneisiin ihottumiin pienille ihoalueille voidaan käyttää ns. okklusiohoitoa. Okklusiohoidossa kortisonivoiteen tai -liuoksen päälle voidaan kiinnittää esimerkiksi apteekista saatava ihoon itse kiinnittyvä hydrokolloidisidos (Duoderm, Comfeel jne.). Okklusioiva sidos lisää kortisonin imeytymistä ja tehoa ja sitä kautta nopeuttaa ihottuman paranemista. Hydrokolloidisidosta voidaan pitää tarvittaessa jopa viikon ajan yhtämittaisesti ja jatkaa hoitoa 3-4 viikkoa.

Ylläpitohoito

Kroonisissa pitkäaikaisissa ihottumissa kortisonivoidetta voidaan kuurin jälkeen käyttää ns. ylläpitohoitona. Kuurin jälkeen tauon aikana käytetään kortisonivoidetta kahtena päivän viikon aikana. Ylläpitohoitoa voidaan jatkaa useita viikkoja, jopa kuukausia. Tarvittaessa kuurin voi aloittaa uudelleen, kun vaadittu hoitotauko jatkuvasta kortisonihoidosta on pidetty. Ylläpito-hoidosta on hyötyä silloin, jos ihottumalla on taipumus nopeasti pahentua hoitotauon aikana. Ylläpitohoito ei lisää haittavaikutusten vaaraa. Ylläpito-hoidon aikana potilaan tulee olla ihotautilääkärin seurannassa.

Lapset

Lasten iholle käytetään pääsääntöisesti I-ryhmän kortisonivoidetta. Alle 2-vuotiaille kortisonivoidetta käytetään yleensä 3-7 vrk:n ajan. Kortisonivoidekuuri voidaan uusia tarvittaessa lääkärin antamien ohjeiden mukaisesti.

Haittavaikutukset

Kortisonivoiteita pelätään usein haittavaikutusten takia. Huono maine on paljolti syntynyt siitä, että sekoitetaan toisiinsa syödyn kortisonin haittavaikutuksia ja paikallisesti käytetyn kortisonivoiteen haittavaikutuksia. Molemmilla on haittavaikutuksia, mutta suun kautta otetulla kortisonilla paljon enemmän. Paikalliskäytössä pitkäaikainen, kuukausien mittainen jatkuva vahvan kortisonivoiteen käyttö, saattaa aiheuttaa haittavaikutuksena mm. ihon ohenemista ja mustelmaherkkyyttä. Haittaa voi olla myös liian lyhyestä hoitoajasta: kun kortisonivoidetta käytetään päivän tai parin ajan, ihottuma vuorotellen paranee ja huononee. Kosketusallergian kehittyminen kortisonivoiteelle on mahdollista ja sitä voidaan tutkia epikutaanitestausmenetelmällä ihotautien poliklinikalla. Oikein käytettynä kortisonivoiteet ovat tehokas ja turvallinen lääkeryhmä.

Raskaus ja imetys

Raskaana olevien ja imettävien äitien ihottumia voidaan hoitaa kortisonivoiteilla.

Kortisonivoidetta ei käytetä mm.:

Haavan hoitoon, peräpukamiin, huuliherpekseen, hautuneisiin ja kutiaviin varpaanväleihin, hautuneisiin rinnanalusiin tai kainaloihin, epämääräiseen kutinaan, ihovoiteeksi yleensä, silmäoireisiin, nivelkipuihin, kasvovoiteeksi, akneen, ruusufinniin tai yksinään kuivan ihon hoitoon.